

TARİX fənni üzrə Respublika Fənn Olimpiadalarının proqramı (2023-2024-cü tədris ili)

Rayon (şəhər) mərhələsi

8-ci sinif

AZƏRBAYCAN TARİXİ

1. Azərbaycan ərazisində ibtidai icma quruluşu və erkən dövlət qurumları

- 1.1. Daş dövrü
- 1.2. Tunc dövrü
- 1.3. Dəmir dövrü
- 1.4. İbtidai icma quruluşunun dağılması
- 1.5. Erkən dövlət qurumları

2. Azərbaycanda qədim dövlətlər. Azərbaycan Midiya və Əhəməni imperiyaları tərkibində

- 2.1. Manna dövləti
- 2.2. İskit çarlığı
- 2.3. Azərbaycan Midiya və Əhəməni imperiyaları tərkibində
- 2.4. Atropatena dövləti
- 2.5. Albaniya dövləti

3. Azərbaycan Sasani və Ərəb imperiyaları tərkibində

- 3.1. Azərbaycan Sasani imperiyası tərkibində
- 3.2. Albaniya Arşakilər sülaləsinin hakimiyyəti dövründə
- 3.3. Albaniya Mehranilər sülaləsinin hakimiyyəti dövründə. Cavanşir
- 3.4. Azərbaycan Ərəb xilafəti tərkibində
- 3.5. Xürrəmilər hərəkatı
- 3.6. Mədəniyyət.

4. Azərbaycan IX – XI əsrlərdə

- 4.1. Şirvanşahlar dövləti
- 4.2. Sacilər dövləti
- 4.3. Salarilər dövləti
- 4.4. Şəddadilər dövləti
- 4.5. Rəvvadilər dövləti
- 4.6. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət.

5. Azərbaycan XI – XIV əsrlərdə

- 5.1. Azərbaycan Səlcuq imperiyası tərkibində
- 5.2. Azərbaycan Atabəylər dövləti
- 5.3. Monqolların və Xarəzmşah Cəlaləddinin Azərbaycana yürüşləri və onların nəticələri.
- 5.4. Azərbaycan Hülakülər dövləti tərkibində
- 5.5. Şirvanşahlar dövləti
- 5.6. Qızıl Ordu dövləti və Teymurilərin Azərbaycana yürüşləri
- 5.7. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət

6. Azərbaycan XV əsrdə

- 6.1. Qaraqoyunlu dövləti
- 6.2. Ağqoyunlu dövləti
- 6.3. Şirvanşahlar dövləti
- 6.4. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət.

7. Azərbaycan Səfəvilər dövləti

- 7.1. Ərdəbil hakimliyi.
- 7.2. Səfəvilər dövlətinin yaranması və Azərbaycanın birləşdirilməsi
- 7.3. Səfəvi – Osmanlı müharibələri və onların nəticələri
- 7.4. Səfəvilər dövlətinin süqutu
- 7.5. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət

8. Azərbaycan Nadir şah imperiyası tərkibində. Xanlıqlar

- 8.1. Nadir şah imperiyasının qurulması, fəaliyyəti və süqutu
- 8.2. Azərbaycanın cənub xanlıqları
- 8.3. Azərbaycanın şimal xanlıqları
- 8.4. Car – Balakən camaatlığı. Sultanlıqlar və mülüklüklər
- 8.5. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Xarici siyasət. Mədəniyyət

9. Azərbaycan XIX əsrdə

- 9.1. Rusiya – İran (Qacarlar) müharibələri və onların nəticələri
- 9.2. Azərbaycanın Rusiya və İran (Qacarlar) arasında bölüşdürülməsi

10. Qarabağ tarixi

ÜMUMİ TARİX

1. Qədim dövr

- 1.1. İbtidai icma cəmiyyəti
- 1.2. Qədim Misir və Mesopotamiya
- 1.3. Qədim İran və Hindistan
- 1.4. Qədim türklər. Böyük Hun imperiyası. Qədim Çin
- 1.5. Qədim Yunanıstan və Roma
- 1.6. Mədəniyyət

2. Erkən Orta əsrlər

- 2.1. Qafqaz. Ön Asiya. Hindistan və Çin
- 2.2. Türk dövlətləri
- 2.3. Ərəblər. İslam dini. Xilafət.
- 2.4. Qərbi Avropa
- 2.5. Bizans imperiyası. Slavyanlar.
- 2.6. Mədəniyyət.

3. Klassik Orta əsrlər.

- 3.1. Səlcuqlar. Osmanlı imperiyası
- 3.2. Böyük Monqol imperiyası. Qızıl Ordu.
- 3.3. Teymurilər dövləti. Hindistan. Çin
- 3.4. Xristian kilsəsi. Xaç yürüşləri. Avropada şəhərlərin inkişafı
- 3.5. Qərbi Avropada mərkəzləşmiş dövlətlərin yaranması. Skandinaviya xalqları
- 3.6. Mədəniyyət.

4. Son orta əsrlər

- 4.1. Avropada reformasiya.
- 4.2. Niderland. İngiltərə. Fransa
- 4.3. Böyük Coğrafi kəşflər. Amerika xalqları.
- 4.4. ABŞ. Rusiya. Osmanlı.
- 4.5. Çin. Hindistan. Mərkəzi Asiya. Qafqaz. Türk dünyası
- 4.6. Mədəniyyət.

9-cu sinif

AZƏRBAYCAN TARİXİ

1. Azərbaycan ərazisində ibtidai icma quruluşu və erkən dövlət qurumları

- 1.1. Daş dövrü
- 1.2. Tunc dövrü
- 1.3. Dəmir dövrü
- 1.4. İbtidai icma quruluşunun dağılması
- 1.5. Erkən dövlət qurumları

2. Azərbaycanda qədim dövlətlər. Azərbaycan Midiya və Əhəməni imperiyaları tərkibində

- 2.1. Manna dövləti
- 2.2. İskit çarlığı
- 2.3. Azərbaycan Midiya və Əhəməni imperiyaları tərkibində
- 2.4. Atropatena dövləti
- 2.5. Albaniya dövləti

3. Azərbaycan Sasani və Ərəb imperiyaları tərkibində

- 3.1. Azərbaycan Sasani imperiyası tərkibində
- 3.2. Albaniya Arşakilər sülaləsinin hakimiyyəti dövründə
- 3.3. Albaniya Mehranilər sülaləsinin hakimiyyəti dövründə. Cavanşir
- 3.4. Azərbaycan Ərəb xilafəti tərkibində
- 3.5. Xürrəmilər hərəkatı
- 3.6. Mədəniyyət.

4. Azərbaycan IX – XI əsrlərdə

- 4.1. Şirvanşahlar dövləti
- 4.2. Sacilər dövləti
- 4.3. Salarilər dövləti
- 4.4. Şəddadilər dövləti
- 4.5. Rəvvadilər dövləti
- 4.6. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət.

5. Azərbaycan XI – XIV əsrlərdə

- 5.1. Azərbaycan Səlcuq imperiyası tərkibində
- 5.2. Azərbaycan Atabəylər dövləti
- 5.3. Monqolların və Xarəzmşah Cəlaləddinin Azərbaycana yürüşləri və onların nəticələri.
- 5.4. Azərbaycan Hülakülər dövləti tərkibində
- 5.5. Şirvanşahlar dövləti
- 5.6. Qızıl Ordu dövləti və Teymurilərin Azərbaycana yürüşləri

5.7. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət

6. Azərbaycan XV əsrdə

- 6.1. Qaraqoyunlu dövləti
- 6.2. Ağqoyunlu dövləti
- 6.3. Şirvanşahlar dövləti
- 6.4. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət.

7. Azərbaycan Səfəvilər dövləti

- 7.1. Ərdəbil hakimliyi.
- 7.2. Səfəvilər dövlətinin yaranması və Azərbaycanın birləşdirilməsi
- 7.3. Səfəvi – Osmanlı müharibələri və onların nəticələri
- 7.4. Səfəvilər dövlətinin süqutu
- 7.5. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət

8. Azərbaycan Nadir şah imperiyası tərkibində. Xanlıqlar

- 8.1. Nadir şah imperiyasının qurulması, fəaliyyəti və süqutu
- 8.2. Azərbaycanın cənub xanlıqları
- 8.3. Azərbaycanın şimal xanlıqları
- 8.4. Car – Balakən camaatlığı. Sultanlıqlar və mülkiyyətlər
- 8.5. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Xarici siyasət. Mədəniyyət

9. Azərbaycan XIX əsrdə

- 9.1. Rusiya – İran (Qacarlar) müharibələri və onların nəticələri
- 9.2. Şimali Azərbaycan Rusiya imperiyası tərkibində.
  - 9.2.1. Rusiyanın idarəetmə sistemləri. İnzibati-məhkəmə islahatları
  - 9.2.2. İqtisadi islahatlar. Şəhər islahatları
  - 9.2.3. İqtisadi vəziyyət. Sənaye. Şəhərlər. Nəqliyyat. Rabitə. Ticarət
- 9.3. Cənubi Azərbaycan Qacarlar imperiyası (İran) tərkibində
  - 9.3.1. Babilər hərəkatı
  - 9.3.2. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Tənbəki üsyanı
- 9.4. Mədəniyyət (Şimali və Cənubi Azərbaycan)

10. Azərbaycan XX əsrin əvvəllərində

- 10.1. 1900-1903-cü illər dünya iqtisadi böhranı və Azərbaycan
- 10.2. İctimai-iqtisadi vəziyyət. İslahatlar. Tətillər hərəkatı.
- 10.3. Milli- demokratik hərəkat. Partiya və təşkilatların yaranması
- 10.4. Azərbaycan 1905-07 – ci illər I Rusiya inqilabı dövründə
- 10.5. 1905-06-cı illərdə ermənilərin Azərbaycan əhalisinə qarşı törətdiyi soyqırımlar
- 10.6. Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində

- 10.7. Azərbaycan Fevral inqilabı və sonrakı dövrdə
- 10.8. Cənubi Azərbaycan
  - 10.8.1. Məşrutə hərəkatı
  - 10.8.2. Cənubi Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində
- 10.9. Mədəniyyət

11. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti (AXC) və Cənubi Azərbaycan

- 11.1. AXC-nin yaranması ərəfəsində siyasi vəziyyət
  - 11.1.1. Rusiyada Oktyabr çevrilişi və onun nəticələri
  - 11.1.2. Zaqafqaziya Komissarlığı və onun fəaliyyəti
  - 11.1.3. Zaqafqaziya Seymi və onun fəaliyyəti
  - 11.1.4. Bakı Soveti və onun fəaliyyəti. Mart soyqırımı
  - 11.1.5. Bakı XKS və onun antiazərbaycan siyasəti
- 11.2. AXC-nin yaranması və fəaliyyəti
  - 11.2.1. Dövlət quruculuğu
  - 11.2.2. Daxili siyasət
  - 11.2.3. Bakının azad edilməsi
  - 11.2.4. Xarici siyasət və beynəlxalq əlaqələr
  - 11.2.5. Ermənilərə qarşı mübarizə
  - 11.2.6. AXC-nin süqutu
- 11.3. Cənubi Azərbaycanda milli - demokratik hərəkat. Ş.M. Xiyabani
- 11.4. Mədəniyyət

12. Azərbaycan SSR

- 12.1. Azərbaycan SSR dövlət idarəçiliyi. Totalitar rejim. M.C.Bağirov. Konstitusiyalar. Heydər Əliyev
- 12.2. İqtisadi siyasətlər və iqtisadiyyat. Sosial vəziyyət.
- 12.3. Repressiyalar.
- 12.4. Ermənilərin Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları və bunların nəticələri. 1948-1953-cü illər və 1988-1992-ci illər azərbaycanlıların deportasiyası
- 12.5. Azərbaycan II Dünya müharibəsi illərində
- 12.6. Yenidənqurma. Sovet rejiminin süqutu. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi. Xalq hərəkatı. 20 Yanvar
- 12.7. Azərbaycan SSR mədəniyyəti

13. Cənubi Azərbaycan

- 13.1. 1941-1946-cı illərdə Cənubi Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatı
- 13.2. İran inqilabı və Cənubi Azərbaycan

14. Azərbaycan Respublikası – III Respublika

14.1. Müstəqilliyin əldə edilməsi

14.2. 1991-1993-cü illərdə ictimai-siyasi vəziyyət

14.3. Dağlıq Qarabağ müharibəsi və onun nəticələri. Xocalı soyqırımı.

14.4. Qayıdış. Heydər Əliyevin I və II Prezidentlik dövrləri. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. Demokratik inkişaf

14.5. Ermənistan – Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində fəaliyyət

14.6. Daxili siyasət. İqtisadi inkişaf. Neft strategiyası

14.7. Xarici siyasət. Beynəlxalq əlaqələr

14.8. İlham Əliyev Ümummilli liderin siyasi kursunun davamçısı kimi

14.9. Mədəniyyət

15. Qarabağ tarixi

16. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası

ÜMUMİ TARİX

1. Qədim dövr

1.1. İbtidai icma cəmiyyəti

1.2. Qədim Misir və Mesopotamiya

1.3. Qədim İran və Hindistan

1.4. Qədim türklər. Böyük Hun imperiyası. Qədim Çin

1.5. Qədim Yunanıstan və Roma

1.6. Mədəniyyət

2. Erkən Orta əsrlər

2.1. Qafqaz. Ön Asiya. Hindistan və Çin

2.2. Türk dövlətləri

2.3. Ərəblər. İslam dini. Xilafət.

2.4. Qərbi Avropa

2.5. Bizans imperiyası. Slavyanlar.

2.6. Mədəniyyət.

3. Klassik Orta əsrlər.

3.1. Səlcuqlar. Osmanlı imperiyası

3.2. Böyük Monqol imperiyası. Qızıl Ordu.

3.3. Teymurilər dövləti. Hindistan. Çin

- 3.4. Xristian kilsəsi. Xaç yürüşləri. Avropada şəhərlərin inkişafı
- 3.5. Qərbi Avropada mərkəzləşmiş dövlətlərin yaranması. Skandinaviya xalqları
- 3.6. Mədəniyyət.

4. Son orta əsrlər

- 4.1. Avropada reformasiya.
- 4.2. Niderland. İngiltərə. Fransa
- 4.3. Böyük Coğrafi kəşflər. Amerika xalqları.
- 4.4. ABŞ. Rusiya. Osmanlı.
- 4.5. Çin. Hindistan. Mərkəzi Asiya. Qafqaz. Türk dünyası
- 4.6. Mədəniyyət.

5. Dünya ölkələri XIX- XX əsrin əvvəllərində

- 5.1. ABŞ. Latın Amerikasını. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 5.2. Rusiya və Osmanlı imperiyaları. Mərkəzi Asiya, Qazaxıstan, Volqaboyu, Ural, Krım və Sibir türkləri. Rusiyanın işğalçılıq siyasətinə qarşı mübarizə.
- 5.3. İran. Hindistan. Çin. Yaponiya.
- 5.4. Beynəlxalq münasibətlər (XIX-XX əsrin əvvəlləri)
- 5.5. Birinci Dünya müharibəsi
- 5.6. Mədəniyyət.

6. Dünya ölkələri 1918-1945-ci illərdə.

- 6.1. Versal- Vaşinqton sistemi. 20-30-cu illərdə beynəlxalq münasibətlər.
- 6.2. ABŞ. Latın Amerikasını. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya. İspaniya. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 6.3. SSRİ. Türkiyə. İran. Qafqaz. Türk dünyası
- 6.4. Ərəb ölkələri. Hindistan. Çin. Yaponiya.
- 6.5. İkinci Dünya müharibəsi
- 6.6. Mədəniyyət

7. Dünya ölkələri 1945-ci ildən sonra

- 7.1. ABŞ. Latın Amerikasını. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya.
- 7.2. SSRİ. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 7.3. Türkiyə. İran. Qafqaz. Türk dünyası. Əfqanıstan
- 7.4. Ərəb ölkələri. Hindistan. Çin. Yaponiya. Koreya. Hind- Çin.
- 7.5. Soyuq müharibə. Müasir beynəlxalq münasibətlər. Yaxın Şərqi böhranı
- 7.6. Mədəniyyət

10-cu sinif

AZƏRBAYCAN TARİXİ

1. Azərbaycan ərazisində ibtidai icma quruluşu və erkən dövlət qurumları

- 1.1. Daş dövrü
- 1.2. Tunc dövrü
- 1.3. Dəmir dövrü
- 1.4. İbtidai icma quruluşunun dağılması
- 1.5. Erkən dövlət qurumları

2. Azərbaycanda qədim dövlətlər. Azərbaycan Midiya və Əhəməni imperiyaları tərkibində

- 2.1. Manna dövləti
- 2.2. İskit çarlığı
- 2.3. Azərbaycan Midiya və Əhəməni imperiyaları tərkibində
- 2.4. Atropatena dövləti
- 2.5. Albaniya dövləti

3. Azərbaycan Sasani və Ərəb imperiyaları tərkibində

- 3.1. Azərbaycan Sasani imperiyası tərkibində
- 3.2. Albaniya Arşakilər sülaləsinin hakimiyyəti dövründə
- 3.3. Albaniya Mehranilər sülaləsinin hakimiyyəti dövründə. Cavanşir
- 3.4. Azərbaycan Ərəb xilafəti tərkibində
- 3.5. Xürrəmilər hərəkatı
- 3.6. Mədəniyyət.

4. Azərbaycan IX – XI əsrlərdə

- 4.1. Şirvanşahlar dövləti
- 4.2. Sacilər dövləti
- 4.3. Salarilər dövləti
- 4.4. Şəddadilər dövləti
- 4.5. Rəvvadilər dövləti
- 4.6. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət.

5. Azərbaycan XI – XIV əsrlərdə

- 5.1. Azərbaycan Səlcuq imperiyası tərkibində
- 5.2. Azərbaycan Atabəylər dövləti
- 5.3. Monqolların və Xarəzmşah Cəlaləddinin Azərbaycana yürüşləri və onların nəticələri.
- 5.4. Azərbaycan Hülakülər dövləti tərkibində
- 5.5. Şirvanşahlar dövləti
- 5.6. Qızıl Ordu dövləti və Teymurilərin Azərbaycana yürüşləri
- 5.7. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət

6. Azərbaycan XV əsrdə

- 6.1. Qaraqoyunlu dövləti
- 6.2. Ağqoyunlu dövləti
- 6.3. Şirvanşahlar dövləti
- 6.4. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət.

7. Azərbaycan Səfəvilər dövləti

- 7.1. Ərdəbil hakimliyi.
- 7.2. Səfəvilər dövlətinin yaranması və Azərbaycanın birləşdirilməsi
- 7.3. Səfəvi – Osmanlı müharibələri və onların nəticələri
- 7.4. Səfəvilər dövlətinin süqutu
- 7.5. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət

8. Azərbaycan Nadir şah imperiyası tərkibində. Xanlıqlar

- 8.1. Nadir şah imperiyasının qurulması, fəaliyyəti və süqutu
- 8.2. Azərbaycanın cənub xanlıqları
- 8.3. Azərbaycanın şimal xanlıqları
- 8.4. Car – Balakən camaatlığı. Sultanlıqlar və mülkiyyətlər
- 8.5. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Xarici siyasət. Mədəniyyət

9. Azərbaycan XIX əsrdə

- 9.1. Rusiya – İran (Qacarlar) müharibələri və onların nəticələri
- 9.2. Şimali Azərbaycan Rusiya imperiyası tərkibində.
  - 9.2.1. Rusiyanın idarəetmə sistemləri. İnzibati-məhkəmə islahatları
  - 9.2.2. İqtisadi islahatlar. Şəhər islahatları
  - 9.2.3. İqtisadi vəziyyət. Sənaye. Şəhərlər. Nəqliyyat. Rabitə. Ticarət
- 9.3. Cənubi Azərbaycan Qacarlar imperiyası (İran) tərkibində
  - 9.3.1. Babilər hərəkatı
  - 9.3.2. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Tənbəki üsyanı

9.4. Mədəniyyət (Şimali və Cənubi Azərbaycan)

10. Azərbaycan XX əsrin əvvəllərində

- 10.1. 1900-1903-cü illər dünya iqtisadi böhranı və Azərbaycan
- 10.2. İctimai-iqtisadi vəziyyət. İslahatlar. Tətil hərəkatı.
- 10.3. Milli- demokratik hərəkat. Partiya və təşkilatların yaranması
- 10.4. Azərbaycan 1905-07 – ci illər I Rusiya inqilabı dövründə
- 10.5. 1905-06-cı illərdə ermənilərin Azərbaycan əhalisinə qarşı törətdiyi soyqırımlar
- 10.6. Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində
- 10.7. Azərbaycan Fevral inqilabı və sonrakı dövrdə
- 10.8. Cənubi Azərbaycan
  - 10.8.1. Məşrutə hərəkatı
  - 10.8.2. Cənubi Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində
- 10.9. Mədəniyyət

11. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti (AXC) və Cənubi Azərbaycan

- 11.1. AXC-nin yaranması ərəfəsində siyasi vəziyyət
  - 11.1.1. Rusiyada Oktyabr çevrilişi və onun nəticələri
  - 11.1.2. Zaqafqaziya Komissarlığı və onun fəaliyyəti
  - 11.1.3. Zaqafqaziya Seymi və onun fəaliyyəti
  - 11.1.4. Bakı Soveti və onun fəaliyyəti. Mart soyqırımı
  - 11.1.5. Bakı XKS və onun antiazərbaycan siyasəti
- 11.2. AXC-nin yaranması və fəaliyyəti
  - 11.2.1. Dövlət quruculuğu
  - 11.2.2. Daxili siyasət
  - 11.2.3. Bakının azad edilməsi
  - 11.2.4. Xarici siyasət və beynəlxalq əlaqələr
  - 11.2.5. Ermənilərə qarşı mübarizə
  - 11.2.6. AXC-nin süqutu
- 11.3. Cənubi Azərbaycanda milli - demokratik hərəkat. Ş.M. Xiyabani
- 11.4. Mədəniyyət

12. Azərbaycan SSR

- 12.1. Azərbaycan SSR dövlət idarəçiliyi. Totalitar rejim. M.C.Bağirov. Konstitusiyalar. Heydər Əliyev
- 12.2. İqtisadi siyasətlər və iqtisadiyyat. Sosial vəziyyət.
- 12.3. Repressiyalar.
- 12.4. Ermənilərin Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları və bunların nəticələri. 1948-1953-cü illər və 1988-1992-ci illər azərbaycanlıların deportasiyası

- 12.5. Azərbaycan II Dünya müharibəsi illərində
- 12.6. Yenidənqurma. Sovet rejiminin süqutu. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi. Xalq hərəkatı. 20 Yanvar
- 12.7. Azərbaycan SSR mədəniyyəti

13. Cənubi Azərbaycan

- 13.1. 1941-1946-cı illərdə Cənubi Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatı
- 13.2. İran inqilabı və Cənubi Azərbaycan

14. Azərbaycan Respublikası – III Respublika

- 14.1. Müstəqilliyin əldə edilməsi
- 14.2. 1991-1993-cü illərdə ictimai-siyasi vəziyyət
- 14.3. Dağlıq Qarabağ müharibəsi və onun nəticələri. Xocalı soyqırımı.
- 14.4. Qayıdış. Heydər Əliyevin I və II Prezidentlik dövrləri. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. Demokratik inkişaf
- 14.5. Ermənistan – Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində fəaliyyət
- 14.6. Daxili siyasət. İqtisadi inkişaf. Neft strategiyası
- 14.7. Xarici siyasət. Beynəlxalq əlaqələr
- 14.8. İlham Əliyev Ümummilli liderin siyasi kursunun davamçısı kimi
- 14.9. Mədəniyyət

15. Qarabağ tarixi

16. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası

ÜMUMİ TARİX

1. Qədim dövr

- 1.1. İbtidai icma cəmiyyəti
- 1.2. Qədim Misir və Mesopotamiya
- 1.3. Qədim İran və Hindistan
- 1.4. Qədim türklər. Böyük Hun imperiyası. Qədim Çin
- 1.5. Qədim Yunanıstan və Roma
- 1.6. Mədəniyyət

2. Erkən Orta əsrlər

- 2.1. Qafqaz. Ön Asiya. Hindistan və Çin
- 2.2. Türk dövlətləri
- 2.3. Ərəblər. İslam dini. Xilafət.

- 2.4. Qərbi Avropa
- 2.5. Bizans imperiyası. Slavyanlar.
- 2.6. Mədəniyyət.

3. Klassik Orta əsrlər.

- 3.1. Səlcuqlar. Osmanlı imperiyası
- 3.2. Böyük Monqol imperiyası. Qızıl Ordu.
- 3.3. Teymurilər dövləti. Hindistan. Çin
- 3.4. Xristian kilsəsi. Xaç yürüşləri. Avropada şəhərlərin inkişafı
- 3.5. Qərbi Avropada mərkəzləşmiş dövlətlərin yaranması. Skandinaviya xalqları
- 3.6. Mədəniyyət.

4. Son orta əsrlər

- 4.1. Avropada reformasiya.
- 4.2. Niderland. İngiltərə. Fransa
- 4.3. Böyük Coğrafi kəşflər. Amerika xalqları.
- 4.4. ABŞ. Rusiya. Osmanlı.
- 4.5. Çin. Hindistan. Mərkəzi Asiya. Qafqaz. Türk dünyası
- 4.6. Mədəniyyət.

5. Dünya ölkələri XIX- XX əsrin əvvəllərində

- 5.1. ABŞ. Latın Amerikasını. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 5.2. Rusiya və Osmanlı imperiyaları. Mərkəzi Asiya, Qazaxıstan, Volqaboyu, Ural, Krım və Sibir türkləri. Rusiyanın işğalçılıq siyasətinə qarşı mübarizə.
- 5.3. İran. Hindistan. Çin. Yaponiya.
- 5.4. Beynəlxalq münasibətlər (XIX-XX əsrin əvvəlləri)
- 5.5. Birinci Dünya müharibəsi
- 5.6. Mədəniyyət.

6. Dünya ölkələri 1918-1945-ci illərdə.

- 6.1. Versal- Vaşinqton sistemi. 20-30-cu illərdə beynəlxalq münasibətlər.
- 6.2. ABŞ. Latın Amerikasını. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya. İspaniya. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 6.3. SSRİ. Türkiyə. İran. Qafqaz. Türk dünyası
- 6.4. Ərəb ölkələri. Hindistan. Çin. Yaponiya.
- 6.5. İkinci Dünya müharibəsi
- 6.6. Mədəniyyət

7. Dünya ölkələri 1945-ci ildən sonra

- 7.1. ABŞ. Latin Amerikasası. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya.
- 7.2. SSRİ. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 7.3. Türkiyə. İran. Qafqaz. Türk dünyası. Əfqanıstan
- 7.4. Ərəb ölkələri. Hindistan. Çin. Yaponiya. Koreya. Hind- Çin.
- 7.5. Soyuq müharibə. Müasir beynəlxalq münasibətlər. Yaxın Şərq böhranı
- 7.6. Mədəniyyət

11-ci sinif

AZƏRBAYCAN TARİXİ

1. Azərbaycan ərazisində ibtidai icma quruluşu və erkən dövlət qurumları

- 1.1. Daş dövrü
- 1.2. Tunc dövrü
- 1.3. Dəmir dövrü
- 1.4. İbtidai icma quruluşunun dağılması
- 1.5. Erkən dövlət qurumları

2. Azərbaycanda qədim dövlətlər. Azərbaycan Midiya və Əhəməni imperiyaları tərkibində

- 2.1. Manna dövləti
- 2.2. İskit çarlığı
- 2.3. Azərbaycan Midiya və Əhəməni imperiyaları tərkibində
- 2.4. Atropatena dövləti
- 2.5. Albaniya dövləti

3. Azərbaycan Sasani və Ərəb imperiyaları tərkibində

- 3.1. Azərbaycan Sasani imperiyası tərkibində
- 3.2. Albaniya Arşakilər sülaləsinin hakimiyyəti dövründə
- 3.3. Albaniya Mehranilər sülaləsinin hakimiyyəti dövründə. Cavanşir
- 3.4. Azərbaycan Ərəb xilafəti tərkibində
- 3.5. Xürrəmilər hərəkatı
- 3.6. Mədəniyyət.

4. Azərbaycan IX – XI əsrlərdə

- 4.1. Şirvanşahlar dövləti
- 4.2. Sacilər dövləti

- 4.3. Salarilər dövləti
- 4.4. Şəddadilər dövləti
- 4.5. Rəvvadilər dövləti
- 4.6. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət.

5. Azərbaycan XI – XIV əsrlərdə

- 5.1. Azərbaycan Səlcuq imperiyası tərkibində
- 5.2. Azərbaycan Atabəylər dövləti
- 5.3. Monqolların və Xarəzmşah Cəlaləddinin Azərbaycana yürüşləri və onların nəticələri.
- 5.4. Azərbaycan Hülakülər dövləti tərkibində
- 5.5. Şirvanşahlar dövləti
- 5.6. Qızıl Ordu dövləti və Teymurilərin Azərbaycana yürüşləri
- 5.7. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət

6. Azərbaycan XV əsrdə

- 6.1. Qaraqoyunlu dövləti
- 6.2. Ağqoyunlu dövləti
- 6.3. Şirvanşahlar dövləti
- 6.4. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət.

7. Azərbaycan Səfəvilər dövləti

- 7.1. Ərdəbil hakimliyi.
- 7.2. Səfəvilər dövlətinin yaranması və Azərbaycanın birləşdirilməsi
- 7.3. Səfəvi – Osmanlı müharibələri və onların nəticələri
- 7.4. Səfəvilər dövlətinin süqutu
- 7.5. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət

8. Azərbaycan Nadir şah imperiyası tərkibində. Xanlıqlar

- 8.1. Nadir şah imperiyasının qurulması, fəaliyyəti və süqutu
- 8.2. Azərbaycanın cənub xanlıqları
- 8.3. Azərbaycanın şimal xanlıqları
- 8.4. Car – Balakən camaatlığı. Sultanlıqlar və mülkiyyətlər
- 8.5. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Xarici siyasət. Mədəniyyət

9. Azərbaycan XIX əsrdə

- 9.1. Rusiya – İran (Qacarlar) müharibələri və onların nəticələri
- 9.2. Şimali Azərbaycan Rusiya imperiyası tərkibində.
  - 9.2.1. Rusiyanın idarəetmə sistemləri. İnzibati-məhkəmə islahatları
  - 9.2.2. İqtisadi islahatlar. Şəhər islahatları

- 9.2.3. İqtisadi vəziyyət. Sənaye. Şəhərlər. Nəqliyyat. Rabitə. Ticarət
- 9.3. Cənubi Azərbaycan Qacarlar imperiyası (İran) tərkibində
  - 9.3.1. Babilər hərəkatı
  - 9.3.2. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Tənbəki üsyanı
- 9.4. Mədəniyyət (Şimali və Cənubi Azərbaycan)

10. Azərbaycan XX əsrin əvvəllərində

- 10.1. 1900-1903-cü illər dünya iqtisadi böhranı və Azərbaycan
- 10.2. İctimai-iqtisadi vəziyyət. İslahatlar. Tətil hərəkatı.
- 10.3. Milli- demokratik hərəkat. Partiya və təşkilatların yaranması
- 10.4. Azərbaycan 1905-07 – ci illər I Rusiya inqilabı dövründə
- 10.5. 1905-06-cı illərdə ermənilərin Azərbaycan əhalisinə qarşı törətdiyi soyqırımlar
- 10.6. Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində
- 10.7. Azərbaycan Fevral inqilabı və sonrakı dövrdə
- 10.8. Cənubi Azərbaycan
  - 10.8.1. Məşrutə hərəkatı
  - 10.8.2. Cənubi Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində
- 10.9. Mədəniyyət

11. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti (AXC) və Cənubi Azərbaycan

- 11.1. AXC-nin yaranması ərəfəsində siyasi vəziyyət
  - 11.1.1. Rusiyada Oktyabr çevrilişi və onun nəticələri
  - 11.1.2. Zaqafqaziya Komissarlığı və onun fəaliyyəti
  - 11.1.3. Zaqafqaziya Seymi və onun fəaliyyəti
  - 11.1.4. Bakı Soveti və onun fəaliyyəti. Mart soyqırımı
  - 11.1.5. Bakı XKS və onun antiazərbaycan siyasəti
- 11.2. AXC-nin yaranması və fəaliyyəti
  - 11.2.1. Dövlət quruculuğu
  - 11.2.2. Daxili siyasət
  - 11.2.3. Bakının azad edilməsi
  - 11.2.4. Xarici siyasət və beynəlxalq əlaqələr
  - 11.2.5. Ermənilərə qarşı mübarizə
  - 11.2.6. AXC-nin süqutu
- 11.3. Cənubi Azərbaycanda milli - demokratik hərəkat. Ş.M. Xiyabani
- 11.4. Mədəniyyət

12. Azərbaycan SSR

- 12.1. Azərbaycan SSR dövlət idarəçiliyi. Totalitar rejim. M.C.Bağirov. Konstitusiyalar. Heydər Əliyev

- 12.2. İqtisadi siyasətlər və iqtisadiyyat. Sosial vəziyyət.
- 12.3. Repressiyalar.
- 12.4. Ermənilərin Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları və bunların nəticələri. 1948-1953-cü illər və 1988-1992-ci illər azərbaycanlıların deportasiyası
- 12.5. Azərbaycan II Dünya müharibəsi illərində
- 12.6. Yenidənqurma. Sovet rejiminin süqutu. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi. Xalq hərəkatı. 20 Yanvar
- 12.7. Azərbaycan SSR mədəniyyəti

13. Cənubi Azərbaycan

- 13.1. 1941-1946-cı illərdə Cənubi Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatı
- 13.2. İran inqilabı və Cənubi Azərbaycan

14. Azərbaycan Respublikası – III Respublika

- 14.1. Müstəqilliyin əldə edilməsi
- 14.2. 1991-1993-cü illərdə ictimai-siyasi vəziyyət
- 14.3. Dağlıq Qarabağ müharibəsi və onun nəticələri. Xocalı soyqırımı.
- 14.4. Qayıdış. Heydər Əliyevin I və II Prezidentlik dövrləri. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. Demokratik inkişaf
- 14.5. Ermənistan – Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində fəaliyyət
- 14.6. Daxili siyasət. İqtisadi inkişaf. Neft strategiyası
- 14.7. Xarici siyasət. Beynəlxalq əlaqələr
- 14.8. İlham Əliyev Ümummilli liderin siyasi kursunun davamçısı kimi
- 14.9. Mədəniyyət

15. Qarabağ tarixi

16. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası

ÜMUMİ TARİX

1. Qədim dövr

- 1.1. İbtidai icma cəmiyyəti
- 1.2. Qədim Misir və Mesopotamiya
- 1.3. Qədim İran və Hindistan
- 1.4. Qədim türklər. Böyük Hun imperiyası. Qədim Çin
- 1.5. Qədim Yunanıstan və Roma
- 1.6. Mədəniyyət

2. Erkən Orta əsrlər

- 2.1. Qafqaz. Ön Asiya. Hindistan və Çin
- 2.2. Türk dövlətləri
- 2.3. Ərəblər. İslam dini. Xilafət.
- 2.4. Qərbi Avropa
- 2.5. Bizans imperiyası. Slavyanlar.
- 2.6. Mədəniyyət.

3. Klassik Orta əsrlər.

- 3.1. Səlcuqlar. Osmanlı imperiyası
- 3.2. Böyük Monqol imperiyası. Qızıl Ordu.
- 3.3. Teymurilər dövləti. Hindistan. Çin
- 3.4. Xristian kilsəsi. Xaç yürüşləri. Avropada şəhərlərin inkişafı
- 3.5. Qərbi Avropada mərkəzləşmiş dövlətlərin yaranması. Skandinaviya xalqları
- 3.6. Mədəniyyət.

4. Son orta əsrlər

- 4.1. Avropada reformasiya.
- 4.2. Niderland. İngiltərə. Fransa
- 4.3. Böyük Coğrafi kəşflər. Amerika xalqları.
- 4.4. ABŞ. Rusiya. Osmanlı.
- 4.5. Çin. Hindistan. Mərkəzi Asiya. Qafqaz. Türk dünyası
- 4.6. Mədəniyyət.

5. Dünya ölkələri XIX- XX əsrin əvvəllərində

- 5.1. ABŞ. Latın Amerikasını. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 5.2. Rusiya və Osmanlı imperiyaları. Mərkəzi Asiya, Qazaxıstan, Volqaboyu, Ural, Krım və Sibir türkləri. Rusiyanın işğalçılıq siyasətinə qarşı mübarizə.
- 5.3. İran. Hindistan. Çin. Yaponiya.
- 5.4. Beynəlxalq münasibətlər (XIX-XX əsrin əvvəlləri)
- 5.5. Birinci Dünya müharibəsi
- 5.6. Mədəniyyət.

6. Dünya ölkələri 1918-1945-ci illərdə.

- 6.1. Versal- Vaşinqton sistemi. 20-30-cu illərdə beynəlxalq münasibətlər.
- 6.2. ABŞ. Latın Amerikasını. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya. İspaniya. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 6.3. SSRİ. Türkiyə. İran. Qafqaz. Türk dünyası
- 6.4. Ərəb ölkələri. Hindistan. Çin. Yaponiya.

- 6.5. İkinci Dünya müharibəsi
- 6.6. Mədəniyyət

7. Dünya ölkələri 1945-ci ildən sonra

- 7.1. ABŞ. Latın Amerikas. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya.
- 7.2. SSRİ. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 7.3. Türkiyə. İran. Qafqaz. Türk dünyası. Əfqanıstan
- 7.4. Ərəb ölkələri. Hindistan. Çin. Yaponiya. Koreya. Hind- Çin.
- 7.5. Soyuq müharibə. Müasir beynəlxalq münasibətlər. Yaxın Şərq böhranı
- 7.6. Mədəniyyət

Respublika mərhələsi (yarımfinal və final turları)

Aşağı yaş qrupu (8-9-cu sinif)

AZƏRBAYCAN TARİXİ

1. Azərbaycan ərazisində ibtidai icma quruluşu və erkən dövlət qurumları

- 1.1. Daş dövrü
- 1.2. Tunc dövrü
- 1.3. Dəmir dövrü
- 1.4. İbtidai icma quruluşunun dağılması
- 1.5. Erkən dövlət qurumları

2. Azərbaycanda qədim dövlətlər. Azərbaycan Midiya və Əhəməni imperiyaları tərkibində

- 2.1. Manna dövləti
- 2.2. İskit çarlığı
- 2.3. Azərbaycan Midiya və Əhəməni imperiyaları tərkibində
- 2.4. Atropatena dövləti
- 2.5. Albaniya dövləti

3. Azərbaycan Sasani və Ərəb imperiyaları tərkibində

- 3.1. Azərbaycan Sasani imperiyası tərkibində
- 3.2. Albaniya Arşakilər sülaləsinin hakimiyyəti dövründə
- 3.3. Albaniya Mehranilər sülaləsinin hakimiyyəti dövründə. Cavanşir
- 3.4. Azərbaycan Ərəb xilafəti tərkibində
- 3.5. Xürrəmilər hərəkatı
- 3.6. Mədəniyyət.

4. Azərbaycan IX – XI əsrlərdə

- 4.1. Şirvanşahlar dövləti
- 4.2. Sacilər dövləti
- 4.3. Salarilər dövləti
- 4.4. Şəddadilər dövləti
- 4.5. Rəvvadilər dövləti
- 4.6. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət.

5. Azərbaycan XI – XIV əsrlərdə

- 5.1. Azərbaycan Səlcuq imperiyası tərkibində
- 5.2. Azərbaycan Atabəylər dövləti
- 5.3. Monqolların və Xarəzmşah Cəlaləddinin Azərbaycana yürüşləri və onların nəticələri.
- 5.4. Azərbaycan Hülakülər dövləti tərkibində
- 5.5. Şirvanşahlar dövləti
- 5.6. Qızıl Ordu dövləti və Teymurilərin Azərbaycana yürüşləri
- 5.7. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət

6. Azərbaycan XV əsrdə

- 6.1. Qaraqoyunlu dövləti
- 6.2. Ağqoyunlu dövləti
- 6.3. Şirvanşahlar dövləti
- 6.4. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət.

7. Azərbaycan Səfəvilər dövləti

- 7.1. Ərdəbil hakimliyi.
- 7.2. Səfəvilər dövlətinin yaranması və Azərbaycanın birləşdirilməsi
- 7.3. Səfəvi – Osmanlı müharibələri və onların nəticələri
- 7.4. Səfəvilər dövlətinin süqutu
- 7.5. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət

8. Azərbaycan Nadir şah imperiyası tərkibində. Xanlıqlar

- 8.1. Nadir şah imperiyasının qurulması, fəaliyyəti və süqutu
- 8.2. Azərbaycanın cənub xanlıqları
- 8.3. Azərbaycanın şimal xanlıqları
- 8.4. Car – Balakən camaatlığı. Sultanlıqlar və mülkiyyətlər
- 8.5. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Xarici siyasət. Mədəniyyət

9. Azərbaycan XIX əsrdə

- 9.1. Rusiya – İran (Qacarlar) müharibələri və onların nəticələri

- 9.2. Şimali Azərbaycan Rusiya imperiyası tərkibində.
  - 9.2.1. Rusiyanın idarəetmə sistemləri. İnzibati-məhkəmə islahatları
  - 9.2.2. İqtisadi islahatlar. Şəhər islahatları
  - 9.2.3. İqtisadi vəziyyət. Sənaye. Şəhərlər. Nəqliyyat. Rabitə. Ticarət
- 9.3. Cənubi Azərbaycan Qacarlar imperiyası (İran) tərkibində
  - 9.3.1. Babilər hərəkatı
  - 9.3.2. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Tənbəki üsyanı
- 9.4. Mədəniyyət (Şimali və Cənubi Azərbaycan)

10. Azərbaycan XX əsrin əvvəllərində

- 10.1. 1900-1903-cü illər dünya iqtisadi böhranı və Azərbaycan
- 10.2. İctimai-iqtisadi vəziyyət. İslahatlar. Tətil hərəkatı.
- 10.3. Milli- demokratik hərəkat. Partiya və təşkilatların yaranması
- 10.4. Azərbaycan 1905-07 – ci illər I Rusiya inqilabı dövründə
- 10.5. 1905-06-cı illərdə ermənilərin Azərbaycan əhalisinə qarşı törətdiyi soyqırımlar
- 10.6. Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində
- 10.7. Azərbaycan Fevral inqilabı və sonrakı dövrdə
- 10.8. Cənubi Azərbaycan
  - 10.8.1. Məşrutə hərəkatı
  - 10.8.2. Cənubi Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində
- 10.9. Mədəniyyət

11. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti (AXC) və Cənubi Azərbaycan

- 11.1. AXC-nin yaranması ərəfəsində siyasi vəziyyət
  - 11.1.1. Rusiyada Oktyabr çevrilişi və onun nəticələri
  - 11.1.2. Zaqafqaziya Komissarlığı və onun fəaliyyəti
  - 11.1.3. Zaqafqaziya Seymi və onun fəaliyyəti
  - 11.1.4. Bakı Soveti və onun fəaliyyəti. Mart soyqırımı
  - 11.1.5. Bakı XKS və onun antiazərbaycan siyasəti
- 11.2. AXC-nin yaranması və fəaliyyəti
  - 11.2.1. Dövlət quruculuğu
  - 11.2.2. Daxili siyasət
  - 11.2.3. Bakının azad edilməsi
  - 11.2.4. Xarici siyasət və beynəlxalq əlaqələr
  - 11.2.5. Ermənilərə qarşı mübarizə
  - 11.2.6. AXC-nin süqutu
- 11.3. Cənubi Azərbaycanda milli - demokratik hərəkat. Ş.M. Xiyabani
- 11.4. Mədəniyyət

12. Azərbaycan SSR

- 12.1. Azərbaycan SSR dövlət idarəçiliyi. Totalitar rejim. M.C.Bağirov. Konstitusiyalar. Heydər Əliyev
- 12.2. İqtisadi siyasətlər və iqtisadiyyat. Sosial vəziyyət.
- 12.3. Repressiyalar.
- 12.4. Ermənilərin Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları və bunların nəticələri. 1948-1953-cü illər və 1988-1992-ci illər azərbaycanlıların deportasiyası
- 12.5. Azərbaycan II Dünya müharibəsi illərində
- 12.6. Yenidənqurma. Sovet rejiminin süqutu. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi. Xalq hərəkatı. 20 Yanvar
- 12.7. Azərbaycan SSR mədəniyyəti

13. Cənubi Azərbaycan

- 13.1. 1941-1946-cı illərdə Cənubi Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatı
- 13.2. İran inqilabı və Cənubi Azərbaycan

14. Azərbaycan Respublikası – III Respublika

- 14.1. Müstəqilliyin əldə edilməsi
- 14.2. 1991-1993-cü illərdə ictimai-siyasi vəziyyət
- 14.3. Dağlıq Qarabağ müharibəsi və onun nəticələri. Xocalı soyqırımı.
- 14.4. Qayıdış. Heydər Əliyevin I və II Prezidentlik dövrləri. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. Demokratik inkişaf
- 14.5. Ermənistan – Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində fəaliyyət
- 14.6. Daxili siyasət. İqtisadi inkişaf. Neft strategiyası
- 14.7. Xarici siyasət. Beynəlxalq əlaqələr
- 14.8. İlham Əliyev Ümummillî liderin siyasi kursunun davamçısı kimi
- 14.9. Mədəniyyət

15. Qarabağ tarixi

16. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası

ÜMUMİ TARİX

1. Qədim dövr

- 1.1. İbtidai icma cəmiyyəti
- 1.2. Qədim Misir və Mesopotamiya
- 1.3. Qədim İran və Hindistan
- 1.4. Qədim türklər. Böyük Hun imperiyası. Qədim Çin

- 1.5. Qədim Yunanıstan və Roma
- 1.6. Mədəniyyət

2. Erkən Orta əsrlər

- 2.1. Qafqaz. Ön Asiya. Hindistan və Çin
- 2.2. Türk dövlətləri
- 2.3. Ərəblər. İslam dini. Xilafət.
- 2.4. Qərbi Avropa
- 2.5. Bizans imperiyası. Slavyanlar.
- 2.6. Mədəniyyət.

3. Klassik Orta əsrlər.

- 3.1. Səlcuqlar. Osmanlı imperiyası
- 3.2. Böyük Monqol imperiyası. Qızıl Ordu.
- 3.3. Teymurilər dövləti. Hindistan. Çin
- 3.4. Xristian kilsəsi. Xaç yürüşləri. Avropada şəhərlərin inkişafı
- 3.5. Qərbi Avropada mərkəzləşmiş dövlətlərin yaranması. Skandinaviya xalqları
- 3.6. Mədəniyyət.

4. Son orta əsrlər

- 4.1. Avropada reformasiya.
- 4.2. Niderland. İngiltərə. Fransa
- 4.3. Böyük Coğrafi kəşflər. Amerika xalqları.
- 4.4. ABŞ. Rusiya. Osmanlı.
- 4.5. Çin. Hindistan. Mərkəzi Asiya. Qafqaz. Türk dünyası
- 4.6. Mədəniyyət.

5. Dünya ölkələri XIX- XX əsrin əvvəllərində

- 5.1. ABŞ. Latin Amerikas. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 5.2. Rusiya və Osmanlı imperiyaları. Mərkəzi Asiya, Qazaxıstan, Volqaboyu, Ural, Krım və Sibir türkləri. Rusiyanın işğalçılıq siyasətinə qarşı mübarizə.
- 5.3. İran. Hindistan. Çin. Yaponiya.
- 5.4. Beynəlxalq münasibətlər (XIX-XX əsrin əvvəlləri)
- 5.5. Birinci Dünya müharibəsi
- 5.6. Mədəniyyət.

6. Dünya ölkələri 1918-1945-ci illərdə.

- 6.1. Versal- Vaşinqton sistemi. 20-30-cu illərdə beynəlxalq münasibətlər.

- 6.2. ABŞ. Latın Amerikasısı. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya. İspaniya. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 6.3. SSRİ. Türkiyə. İran. Qafqaz. Türk dünyası
- 6.4. Ərəb ölkələri. Hindistan. Çin. Yaponiya.
- 6.5. İkinci Dünya müharibəsi
- 6.6. Mədəniyyət

7. Dünya ölkələri 1945-ci ildən sonra

- 7.1. ABŞ. Latın Amerikasısı. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya.
- 7.2. SSRİ. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 7.3. Türkiyə. İran. Qafqaz. Türk dünyası. Əfqanıstan
- 7.4. Ərəb ölkələri. Hindistan. Çin. Yaponiya. Koreya. Hind- Çin.
- 7.5. Soyuq müharibə. Müasir beynəlxalq münasibətlər. Yaxın Şərq böhranı
- 7.6. Mədəniyyət

Yuxarı yaş qrupu (10-11-ci sinif)

AZƏRBAYCAN TARİXİ

1. Azərbaycan ərazisində ibtidai icma quruluşu və erkən dövlət qurumları

- 1.1. Daş dövrü
- 1.2. Tunc dövrü
- 1.3. Dəmir dövrü
- 1.4. İbtidai icma quruluşunun dağılması
- 1.5. Erkən dövlət qurumları

2. Azərbaycanda qədim dövlətlər. Azərbaycan Midiya və Əhəməni imperiyaları tərkibində

- 2.1. Manna dövləti
- 2.2. İskit çarlığı
- 2.3. Azərbaycan Midiya və Əhəməni imperiyaları tərkibində
- 2.4. Atropatena dövləti
- 2.5. Albaniya dövləti

3. Azərbaycan Sasani və Ərəb imperiyaları tərkibində

- 3.1. Azərbaycan Sasani imperiyası tərkibində
- 3.2. Albaniya Arşakilər sülaləsinin hakimiyyəti dövründə
- 3.3. Albaniya Mehranilər sülaləsinin hakimiyyəti dövründə. Cavanşir
- 3.4. Azərbaycan Ərəb xilafəti tərkibində

- 3.5. Xürrəmilər hərəkatı
- 3.6. Mədəniyyət.

4. Azərbaycan IX – XI əsrlərdə

- 4.1. Şirvanşahlar dövləti
- 4.2. Sacilər dövləti
- 4.3. Salarilər dövləti
- 4.4. Şəddadilər dövləti
- 4.5. Rəvvadilər dövləti
- 4.6. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət.

5. Azərbaycan XI – XIV əsrlərdə

- 5.1. Azərbaycan Səlcuq imperiyası tərkibində
- 5.2. Azərbaycan Atabəylər dövləti
- 5.3. Monqolların və Xarəzmşah Cəlaləddinin Azərbaycana yürüşləri və onların nəticələri.
- 5.4. Azərbaycan Hülakülər dövləti tərkibində
- 5.5. Şirvanşahlar dövləti
- 5.6. Qızıl Ordu dövləti və Teymurilərin Azərbaycana yürüşləri
- 5.7. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət

6. Azərbaycan XV əsrdə

- 6.1. Qaraqoyunlu dövləti
- 6.2. Ağqoyunlu dövləti
- 6.3. Şirvanşahlar dövləti
- 6.4. İqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət.

7. Azərbaycan Səfəvilər dövləti

- 7.1. Ərdəbil hakimliyi.
- 7.2. Səfəvilər dövlətinin yaranması və Azərbaycanın birləşdirilməsi
- 7.3. Səfəvi – Osmanlı müharibələri və onların nəticələri
- 7.4. Səfəvilər dövlətinin süqutu
- 7.5. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Şəhərlər. Mədəniyyət

8. Azərbaycan Nadir şah imperiyası tərkibində. Xanlıqlar

- 8.1. Nadir şah imperiyasının qurulması, fəaliyyəti və süqutu
- 8.2. Azərbaycanın cənub xanlıqları
- 8.3. Azərbaycanın şimal xanlıqları
- 8.4. Car – Balakən camaatlığı. Sultanlıqlar və mülkiyyətlər
- 8.5. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Xarici siyasət. Mədəniyyət

9. Azərbaycan XIX əsrdə

- 9.1. Rusiya – İran (Qacarlar) müharibələri və onların nəticələri
- 9.2. Şimali Azərbaycan Rusiya imperiyası tərkibində.
  - 9.2.1. Rusiyanın idarəetmə sistemləri. İnzibati-məhkəmə islahatları
  - 9.2.2. İqtisadi islahatlar. Şəhər islahatları
  - 9.2.3. İqtisadi vəziyyət. Sənaye. Şəhərlər. Nəqliyyat. Rabitə. Ticarət
- 9.3. Cənubi Azərbaycan Qacarlar imperiyası (İran) tərkibində
  - 9.3.1. Babilər hərəkatı
  - 9.3.2. İctimai-iqtisadi vəziyyət. Tənbəki üsyanı
- 9.4. Mədəniyyət (Şimali və Cənubi Azərbaycan)

10. Azərbaycan XX əsrin əvvəllərində

- 10.1. 1900-1903-cü illər dünya iqtisadi böhranı və Azərbaycan
- 10.2. İctimai-iqtisadi vəziyyət. İslahatlar. Tətıl hərəkatı.
- 10.3. Milli- demokratik hərəkat. Partiya və təşkilatların yaranması
- 10.4. Azərbaycan 1905-07 – ci illər I Rusiya inqilabı dövründə
- 10.5. 1905-06-cı illərdə ermənilərin Azərbaycan əhalisinə qarşı törətdiyi soyqırımlar
- 10.6. Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində
- 10.7. Azərbaycan Fevral inqilabı və sonrakı dövrdə
- 10.8. Cənubi Azərbaycan
  - 10.8.1. Məşrutə hərəkatı
  - 10.8.2. Cənubi Azərbaycan I Dünya müharibəsi illərində
- 10.9. Mədəniyyət

11. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti (AXC) və Cənubi Azərbaycan

- 11.1. AXC-nin yaranması ərəfəsində siyasi vəziyyət
  - 11.1.1. Rusiyada Oktyabr çevrilişi və onun nəticələri
  - 11.1.2. Zaqafqaziya Komissarlığı və onun fəaliyyəti
  - 11.1.3. Zaqafqaziya Seymi və onun fəaliyyəti
  - 11.1.4. Bakı Soveti və onun fəaliyyəti. Mart soyqırımı
  - 11.1.5. Bakı XKS və onun antiazərbaycan siyasəti
- 11.2. AXC-nin yaranması və fəaliyyəti
  - 11.2.1. Dövlət quruculuğu
  - 11.2.2. Daxili siyasət
  - 11.2.3. Bakının azad edilməsi
  - 11.2.4. Xarici siyasət və beynəlxalq əlaqələr
  - 11.2.5. Ermənilərə qarşı mübarizə
  - 11.2.6. AXC-nin süqutu
- 11.3. Cənubi Azərbaycanda milli - demokratik hərəkat. Ş.M. Xiyabani

11.4. Mədəniyyət

12. Azərbaycan SSR

12.1. Azərbaycan SSR dövlət idarəçiliyi. Totalitar rejim. M.C.Bağirov. Konstitusiyalar.

Heydər Əliyev

12.2. İqtisadi siyasətlər və iqtisadiyyat. Sosial vəziyyət.

12.3. Repressiyalar.

12.4. Ermənilərin Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları və bunların nəticələri. 1948-1953-cü illər və 1988-1992-ci illər azərbaycanlıların deportasiyası

12.5. Azərbaycan II Dünya müharibəsi illərində

12.6. Yenidənqurma. Sovet rejiminin süqutu. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi. Xalq hərəkatı. 20 Yanvar

12.7. Azərbaycan SSR mədəniyyəti

13. Cənubi Azərbaycan

13.1. 1941-1946-cı illərdə Cənubi Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatı

13.2. İran inqilabı və Cənubi Azərbaycan

14. Azərbaycan Respublikası – III Respublika

14.1. Müstəqilliyin əldə edilməsi

14.2. 1991-1993-cü illərdə ictimai-siyasi vəziyyət

14.3. Dağlıq Qarabağ müharibəsi və onun nəticələri. Xocalı soyqırımı.

14.4. Qayıdış. Heydər Əliyevin I və II Prezidentlik dövrləri. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. Demokratik inkişaf

14.5. Ermənistan – Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli istiqamətində fəaliyyət

14.6. Daxili siyasət. İqtisadi inkişaf. Neft strategiyası

14.7. Xarici siyasət. Beynəlxalq əlaqələr

14.8. İlham Əliyev Ümummilli liderin siyasi kursunun davamçısı kimi

14.9. Mədəniyyət

15. Qarabağ tarixi

16. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası

ÜMUMİ TARİX

1. Qədim dövr

1.1. İbtidai icma cəmiyyəti

- 1.2. Qədim Misir və Mesopotamiya
- 1.3. Qədim İran və Hindistan
- 1.4. Qədim türklər. Böyük Hun imperiyası. Qədim Çin
- 1.5. Qədim Yunanıstan və Roma
- 1.6. Mədəniyyət

2. Erkən Orta əsrlər

- 2.1. Qafqaz. Ön Asiya. Hindistan və Çin
- 2.2. Türk dövlətləri
- 2.3. Ərəblər. İslam dini. Xilafət.
- 2.4. Qərbi Avropa
- 2.5. Bizans imperiyası. Slavyanlar.
- 2.6. Mədəniyyət.

3. Klassik Orta əsrlər.

- 3.1. Səlcuqlar. Osmanlı imperiyası
- 3.2. Böyük Monqol imperiyası. Qızıl Ordu.
- 3.3. Teymurilər dövləti. Hindistan. Çin
- 3.4. Xristian kilsəsi. Xaç yürüşləri. Avropada şəhərlərin inkişafı
- 3.5. Qərbi Avropada mərkəzləşmiş dövlətlərin yaranması. Skandinaviya xalqları
- 3.6. Mədəniyyət.

4. Son orta əsrlər

- 4.1. Avropada reformasiya.
- 4.2. Niderland. İngiltərə. Fransa
- 4.3. Böyük Coğrafi kəşflər. Amerika xalqları.
- 4.4. ABŞ. Rusiya. Osmanlı.
- 4.5. Çin. Hindistan. Mərkəzi Asiya. Qafqaz. Türk dünyası
- 4.6. Mədəniyyət.

5. Dünya ölkələri XIX- XX əsrin əvvəllərində

- 5.1. ABŞ. Latın Amerikas. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 5.2. Rusiya və Osmanlı imperiyaları. Mərkəzi Asiya, Qazaxıstan, Volqaboyu, Ural, Krım və Sibir türkləri. Rusiyanın işğalçılıq siyasətinə qarşı mübarizə.
- 5.3. İran. Hindistan. Çin. Yaponiya.
- 5.4. Beynəlxalq münasibətlər (XIX-XX əsrin əvvəlləri)
- 5.5. Birinci Dünya müharibəsi
- 5.6. Mədəniyyət.

6. Dünya ölkələri 1918-1945-ci illərdə.

- 6.1. Versal- Vaşinqton sistemi. 20-30-cu illərdə beynəlxalq münasibətlər.
- 6.2. ABŞ. Latın Amerikasısı. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya. İspaniya. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 6.3. SSRİ. Türkiyə. İran. Qafqaz. Türk dünyası
- 6.4. Ərəb ölkələri. Hindistan. Çin. Yaponiya.
- 6.5. İkinci Dünya müharibəsi
- 6.6. Mədəniyyət

7. Dünya ölkələri 1945-ci ildən sonra

- 7.1. ABŞ. Latın Amerikasısı. Böyük Britaniya. Fransa. Almaniya. İtaliya.
- 7.2. SSRİ. Mərkəzi və Cənub –Şərqi Avropa.
- 7.3. Türkiyə. İran. Qafqaz. Türk dünyası. Əfqanıstan
- 7.4. Ərəb ölkələri. Hindistan. Çin. Yaponiya. Koreya. Hind- Çin.
- 7.5. Soyuq müharibə. Müasir beynəlxalq münasibətlər. Yaxın Şərq böhranı
- 7.6. Mədəniyyət

Ədəbiyyat siyahısı

Orta məktəb dərsləkləri

Azərbaycan tarixi

1. Azərbaycan tarixi, 6-cı sinif üçün dərslək, Bakı-2013, 2021
2. Azərbaycan tarixi, 7-ci sinif üçün dərslək, Bakı-2014, 2020
3. Azərbaycan tarixi, 8-ci sinif üçün dərslək, Bakı-2015, 2023
4. Azərbaycan tarixi, 9-cu sinif üçün dərslək, Bakı-2016, 2020
5. Azərbaycan tarixi, 10-cu sinif üçün dərslək, Bakı-2017, 2022
6. Azərbaycan tarixi, 11-ci sinif üçün dərslək, Bakı-2018, 2023
7. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, 2016
8. Qasım Hacıyev, Əyyub Əbdüləzimov. Qarabağ tarixi, Ümumtəhsil məktəblərinin 8-ci sinfi üçün fakültativ kursun tədris vəsaiti. Bakı- 2015
9. Zəfər tarixi. Dərslək

Ümumi tarix

1. Ümumi tarix, 6-cı sinif üçün dərslik, Bakı-2013, 2021
2. Ümumi tarix, 7-ci sinif üçün dərslik, Bakı-2014, 2021
3. Ümumi tarix, 8-ci sinif üçün dərslik, Bakı-2015, 2023
4. Ümumi tarix, 9-cu sinif üçün dərslik, Bakı-2016, 2022
5. Ümumi tarix, 10-cu sinif üçün dərslik, Bakı-2017, 2022
6. Ümumi tarix, 11-ci sinif üçün dərslik, Bakı-2018, 2023

Əlavə ədəbiyyat

1. Azərbaycan tarixi. 7 cildə
2. Zəfər yolu. Qarabağ savaşından Şuşa bəyannaməsinədək. Bakı, 2021
3. Vətən müharibəsi tarixi. Şəxsiyyət faktoru. Bakı, 2021
4. Vətən müharibəsi şəhidləri. Bakı, 2021
5. A.N.Abbasbəyli, S.Z.Yusifzadə. Beynəlxalq münasibətlər tarixi (ən qədim dövrlərdən XIX yüzilliyin 70-ci illərinin sonuna qədər). Bakı, 2009
6. Anar Xəlilov. Qarabağ abidələri. Bakı,
7. Azərbaycan tarixi atlası. Bakı, 2007
8. Azərbaycan tarixi üzrə qaynaqlar. Red. Süleyman Əliyərli. Bakı. Çıraq nəşriyyatı, 2007
9. Azərbaycanın qədim tarixinə dair yazılı mənbələr (kollektiv). Bakı, 2014
10. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ensiklopediyası (2 cildə). Bakı, 2005
11. Əkbər Qocayev, Şəhla Quliyeva, Sevda Əliyeva. Tarixi anlayış və terminlərin izahlı lüğəti. Bakı, 2003
12. Əli Həsənov. Azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə və soyqırım siyasətinin mərhələləri. Bakı, 2016
13. Əsmət Muxtarova. Türk xalqlarının tarixi. Bakı, 2008
14. Fəzil Qaraoğlu. Ermənilər və Həqiqətlər. I Cild. Bakı, 2007
15. Gülxanım Qarayeva, Aynur Hacıqədirlı. Ərəb ölkələrinin orta əsrlər və yeni dövr tarixi. Bakı, 2008
16. Herodot. Tarix. I-V kitablar (Tərcümə edənı: filologiya elmləri doktoru, professor Pənah Xəlilov). Bakı, 1998
17. Qədim dünya tarixi (Didaktik materiallar). Red. Mais Əmrahov. Bakı, 2010
18. Qurbanov A. İslam tarixi (II cild). Bakı, 2009
19. Ramiz Mehdiyev. Azərbaycanlılara qarşı soyqırım gerçəkləri. Bakı, 2000

20. Sara Aşurbəyli. Şirvanşahlar dövləti. Bakı, 2006
21. Rəşid Göyüşov. Qarabağın keçmişinə səyahət. Bakı, 1993
22. İsmayılov İ.Z. Azərbaycanlıların II dünya müharibəsində iştirakı. Bakı, 2000
23. İsrail Əmirli. Yaxın Orta Şərqi ölkələri feodalizm dövründə. Bakı, 2016
24. Kərim Şükürov. Türkmənçay – 1828: Tarixi xronika. Bakı, 2006.
25. Manaf Süleymanov. Eşitdiklərim, gördüklərim, oxuduqlarım. Bakı, 1987
26. Minəxanım Təkləli. Türk kitabı (unudulan tarix, dəyişdirilən adlar). Bakı, 2009
27. Məktəblinin tarix lüğəti. Rauf Məlikov, Nizami İbrahimov. Bakı 2004
28. Mehman Süleymanov. Nuri Paşa və silahdaşları. Bakı, 2014
29. Mehdi Erivanski. Qədim Yunanıstan tarixi. Bakı, 1963
30. Musa Qasımlı. Avropa və Amerika ölkələrinin müasir tarixi. I hissə (1918-1945). Bakı, 2003
31. Musa Qasımlı, Məmməd Fətəliyev. Avropa və Amerika ölkələrinin müasir tarixi. II hissə (1945-2002). Bakı, 2008
32. Fətəliyev M. Yusifzadə F. Müasir tarix. Qərbi Avropa ölkələri XX əsrin 90-cı illərinin sonu- 2008-ci illərdə. Bakı, 2010
33. Nərgiz Axundova. Asiya və Afrika ölkələrinin orta əsrlər tarixi. Bakı, 2010
34. Nəsibzadə N. Azərbaycanın xarici siyasəti (1918-1920). Bakı, 1996
35. Oqtay Əfəndiyev. Azərbaycan Səfəvilər dövləti. Bakı, 2007
36. Orta əsrlər tarixi. I cild (S.D.Skazkinin red. ilə.). Bakı, 1988
37. Ramin Qurbanov. Türk xalqlarının tarixi. Bakı, 2011
38. Rəşid Göyüşov. Qarabağın keçmişinə səyahət. Bakı, 1993
39. Rüstəm Əhmədov. Türk xalqlarının tarixi (XIII-XX əsrin əvvəli). Sumqayıt, 2013
40. Sara Aşurbəyli. Şirvanşahlar dövləti. Bakı, 2006
41. Solmaz Qaşqay. Qədim Azərbaycan tarixi mixi yazılı mənbələrdə. Bakı, 2006
42. Şahin Fazil Fərzəlibəyli. XV əsr Azərbaycan dövlətlərinin quruluşu. Bakı, 2003
43. Şahlar Şərifov. İslam tarixi. Bakı, 2013
44. Şəmistan Nəzirli. Azərbaycan generalları. Bakı 1991
45. Telman Orucov. Ümumdünya tarixi (3 cildə).
46. Vaqif Piriyeu. Azərbaycanın tarixi – siyasi coğrafiyası. Bakı, 2006

47. V. Allahverdiyev, Ş. Mehdiyev. Azərbaycan Demokratik Respublikası (Azərbaycan hökuməti 1918-1920). Bakı, 1990
48. Yaqub Mahmudov, Kərim Şükürov. Qarabağ: Real tarix, Faktlar, Sənədlər. Bakı, 2005
49. Yaqub Mahmudov, Kərim Şükürov. Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər və diplomatiya tarixi 1639-1828. Bakı, 2009.
50. Yaqub Mahmudov. Azərbaycan: Qısa dövlətçilik tarixi. Bakı, 2005
51. Yaqub Mahmudov. Azərbaycan tarixində Heydər Əliyev şəxsiyyəti. Bakı, 2002
52. Yaqub Mahmudov. Azərbaycanlılar. Bakı, 2008
53. Yaqub Mahmudov. Səyyahlar, kəşflər, Azərbaycan. Bakı, 2012
54. Yaqub Mahmudov. Real tarix və “Böyük Ermənistan uydurması”. Bakı, 2014
55. Yusif Yusifov. Qədim Şərq tarixi. Bakı. 2007
56. Ziya Bünyadov. Azərbaycan VII-IX əsrlərdə. Bakı, 2007

Qeyd və tövsiyələr

1. Yuxarıda qeyd edilənlərlə yanaşı, orta məktəb proqramında əks edilən, ola bilər ki, müəyyən səbəblərdən burda əks olunmayan mövzu və yarım-mövzular da bu proqramın tərkib hissəsi kimi qəbul olunmalıdır. Başqa sözlə, bu proqram orta məktəb proqramını tam şəkildə əhatə edir və Olimpiadanın məqsədinə uyğun şəkildə ora **əlavələr** edilmişdir.

2. Orta məktəb dərslərinin seçilməsi- *siniflər üçün şagirdlərə müvafiq tədris ilində vəsait kimi istifadə olunan dərslər nəzərdə tutulur.*